

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 42/06-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť I. G., t. č. vo väzbe, ktorou namieta porušenie svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva nebyť mučený alebo podrobovaný neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd príslušníkmi Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave a práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže Ústavu na výkon väzby Leopoldov, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť I. G. v časti, ktorou namieta porušenie svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva nebyť mučený alebo podrobovaný neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd príslušníkmi Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, **o d m i e t a** ako podanú oneskorene.

2. Sťažnosť I. G. v časti, ktorou namieta porušenie svojho práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže Ústavu na výkon väzby Leopoldov počas vstupnej lekárskej prehliadky, o d m i e t a ako podanú oneskorene.

3. Sťažnosť I. G. v časti, ktorou namieta porušenie svojho práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ohľadne spôsobu vedenia zdravotnej dokumentácie, o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2005 doručená sťažnosť I. G., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva nebyť mučený alebo podrobovaný neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru príslušníkmi Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave a práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže Ústavu na výkon väzby Leopoldov. Sťažnosť bola doplnená podaním z 11. októbra 2005, ktorým sťažovateľ doručil ústavnému súdu kópie rozhodnutí, a to uznesenia orgánov preventívnobezpečnostnej služby Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov č. k. ČVS: ÚVTOS a ÚVV DVS 08/2005-04 z 20. apríla 2005, uznesenia Okresnej prokuratúry Trnava č. k. Pn 2206/05-19 z 18. mája 2005, uznesenia policajného orgánu Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru, Inšpekčného odboru

Bratislava, sp. zn. ČVS:UIS-124/IBA-PO-2005 z 3. mája 2005 a uznesenia Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava sp. zn. OPn 7172/05 z 1. augusta 2005.

1. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vidí porušenie svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru v tom, že 23. februára 2001 o 21.00 h nebol zadržaný a následne mu nebola obmedzená osobná sloboda v čase od zadržania, t. j. 23. februára 2001 od 21.00 h do 24. februára 2001 do 16.00 h, vyšetrovateľom Policajného zboru, tak ako to vyplýva z príslušných ustanovení Trestného poriadku, ale príslušníkmi „zásahovej jednotky PPU KR PZ v Trnave, ktorí konali na príkaz riaditeľa KR PZ v Trnave“. Ďalej uvádza, že ako osoba podozrivá zo spáchania trestného činu bol zadržaný a bola mu obmedzená osobná sloboda, ale boli mu odňaté práva obvineného, ktoré sa vzťahujú aj na podozrivú osobu. Okrem toho namieta procesný postup príslušníkov Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave pri jeho predvedení na podanie vysvetlenia. Taktiež namieta skutočnosť, že príslušníci Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave ho nedôvodne považovali za osobu podozrivú zo spáchania trestného činu aj napriek tomu, že pred jeho zadržaním nemali dostatok dôkazov, ktorými by podporili svoje tvrdenie.

Ďalej namieta porušenie práva nebyť mučený alebo podrobovaný neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 ústavy, ktoré zdôvodňuje konaním príslušníkov Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave v čase podľa jeho tvrdenia nezákonne mu obmedzenej osobnej slobody (t. j. v čase od 23. februára 2001 od 21.00 h do 24. februára 2001 do 10.00 h), a to ním takto opísaným konaním: „*fackali, bili a kopali do rôznych častí tela, urážali ma, vyhrážali sa mi zbraňou, odopierali mi spánok, stravu a vodu čo mi spôsobilo silné fyzické a psychické utrpenie. Týmto konaním ma ponížili a vyvolali vo mne pocity strachu a úzkosti na základe čoho som rezignoval a správal sa tak ako odo mňa chceli*“.

Namietané porušenie čl. 13 dohovoru odôvodňuje tým, že z časového úseku od 21.00 h 23. februára 2001 do 10.00 h 24. februára 2001 neexistujú žiadne záznamy a zápisnice o vykonaných úkonoch, na základe ktorých by bolo možné zistiť, že sťažovateľ

bol skutočne vystavený mučeniu a neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu, a identifikovať a potrestať zodpovedné osoby za zlé zaobchádzanie a spôsobenie zranenia sťažovateľovi.

2. Sťažovateľ namieta aj porušenie práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže Ústavu na výkon väzby Leopoldov.

Porušenie práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 ústavy zdôvodňuje tým, že lekárka Zdravotníckeho strediska Ústavu na výkon väzby L. nenahlásila jeho fyzické zranenie zistené pri vstupnej lekárskej prehliadke vykonanej 26. februára 2001 Všeobecnej zdravotnej poisťovni v T. a ani ďalším príslušným štátnym orgánom podľa platnej právnej úpravy. Okrem toho namieta aj spôsob vedenie jeho zdravotnej dokumentácie na Zdravotníckom stredisku Ústavu na výkon väzby L.

Okrem toho sťažovateľ v sťažnosti namieta aj porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, keď poukazuje na to, že jeho vstupná prehliadka nebola vykonaná 25. februára 2001, t. j. v deň jeho prijatia do väzby, ale až nasledujúci deň, t. j. 26. februára 2001. Podľa tvrdenia sťažovateľa lekárska prehliadka nebola zameraná na zistenie zranení a stôp fyzického násillia na celom tele a úradné listiny týkajúce sa príjmu do väzby boli sfalšované.

Sťažovateľ uvádza, že ochrany svojich základných práv a slobôd sa domáhal prostredníctvom trestného oznámenia na Okresnej prokuratúre v Trnave, avšak jeho návrh bol odmietnutý, preto sa obracia so sťažnosťou na ústavný súd.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosť prijal aj napriek tomu, že možno nevyužil všetky opravné prostriedky a možno zmeškal zákonom ustanovené lehoty. Ďalej žiadal, aby ústavný súd rozhodol o porušení ním označených základných práv a slobôd a aby ho prepustil z väzby. Zároveň žiada, aby ústavný súd rozhodol aj o primeranom finančnom zadosťučinení.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí podľa ustanovenia § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Skúmal pritom, či má na jej prerokovanie právomoc, či sťažnosť má náležitosti podľa ustanovení § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, či nie je neprípustná, podaná niekým zjavne neoprávneným alebo oneskorene, ako aj to, či nie je zjavne neopodstatnená. Jedným z dôvodov na odmietnutie sťažnosti v rámci predbežného prerokovania je podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj jej oneskorené podanie.

1. Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Ústavný súd v rozhodnutí I. ÚS 22/02 uvádza: „Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (...), teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti.“

V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu „Ústavná sťažnosť, ktorá bola podaná Ústavnému súdu SR po uplynutí lehoty upravenej v § 53 ods. 3 citovaného zákona, nespĺňa

jednu z kogentne ustanovených podmienok pre prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (citované ustanovenie neumožňuje odpustiť ani predĺžiť lehotu na podanie ústavnej sťažnosti)“ – rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 38/98.

Z dikcie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyplýva, že dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti začína plynúť pri opatrení alebo inom zásahu odo dňa, keď sa sťažovateľ o nich mohol reálne dozvedieť (II. ÚS 258/03).

Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že sťažovateľ v prvej časti sťažnosti namieta porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, práva nebyť mučený alebo podrobovaný neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru príslušníkmi Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave v čase od 21.00 h 23. februára 2001 do 10.00 h, resp. 16.00 h 24. februára 2001. Sťažovateľ nenamieta porušenie svojich základných práv a slobôd rozhodnutiami, ktorých kópie doručil ústavnému súdu ako doplnenie sťažnosti, t. j. uznesením orgánov preventívnobezpečnostnej služby Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov č. k. ČVS: ÚVTOS a ÚVV DVS 08/2005-04 z 20. apríla 2005, uznesením Okresnej prokuratúry Trnava č. k. Pn 2206/05-19 z 18. mája 2005, uznesením policajného orgánu Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru, Inšpekčného odboru Bratislava, sp. zn. ČVS:UIS 124/IBA-PO-2005 z 3. mája 2005 a uznesením Vojenskej obvodnej prokuratúry Bratislava sp. zn. OPn 7172/05 z 1. augusta 2005.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. V uvedenom prípade sťažovateľ namieta konanie príslušníkov Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, ktorým podľa jeho tvrdenia boli porušené uvedené základné práva a slobody, avšak namietané konanie sa malo uskutočniť v dňoch 23. až 24. februára 2001, teda pred takmer piatimi rokmi, preto ústavný súd odmietol v tejto časti sťažnosť sťažovateľa ako podanú oneskorene. Okrem toho ústavný súd konštatuje, že násilie pri zadržaní môže sťažovateľ namietat' v trestnom konaní.

2. Sťažovateľ taktiež namieta porušenie práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže Ústavu na výkon väzby Leopoldov.

Porušenie práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 ústavy sťažovateľ zdôvodňuje tým, že lekárka Zdravotníckeho strediska Ústavu na výkon väzby L. nenahlásila jeho fyzické zranenie zistené pri vstupnej lekárskej prehliadke vykonanej 26. februára 2001 Všeobecnej zdravotnej poisťovni v T. a ani ďalším príslušným štátnym orgánom podľa platnej právnej úpravy. Okrem toho namieta aj spôsob vedenia jeho zdravotnej dokumentácie na Zdravotníckom stredisku Ústavu na výkon väzby L.

Okrem toho sťažovateľ v sťažnosti namieta aj porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, keď poukazuje na to, že jeho vstupná prehliadka nebola vykonaná 25. februára 2001, t. j. v deň jeho prijatia do väzby, ale až nasledujúci deň, t. j. 26. februára 2001. Podľa tvrdenia sťažovateľa lekárska prehliadka nebola zameraná na zistenie zranení a stôp fyzického násillia na celom tele a úradné listiny týkajúce sa príjmu do väzby boli sfalšované.

Pokiaľ ide o časť sťažnosti, v ktorej je namietané porušenie uvedených základných práv a slobôd v rámci vstupnej lekárskej prehliadky, ktorá sa konala 26. februára 2001, ústavný súd vychádzajúc z ustanovenia § 53 zákona o ústavnom súde túto časť sťažnosti odmietol ako podanú oneskorene.

3. K porušeniu práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 ústavy podľa tvrdenia sťažovateľa došlo aj tým, že jeho zdravotná dokumentácia nachádzajúca sa v Zdravotníckom stredisku Ústavu na výkon väzby L. „*nie je vedená predpísaným spôsobom*“.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde je sťažnosť podľa čl. 127 ústavy neprípustná „... ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné prostriedky

nápravy, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov“.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 o prokuratúre v znení neskorších predpisov dozor nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sa vykonáva väzba, uskutočňuje prokurátor.

Podľa § 18 ods. 2 písm. c) zákona č. 153/2001 o prokuratúre v znení neskorších predpisov prokurátor je povinný písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odseku 1 alebo nadriadených orgánov, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

Ak sa sťažovateľ domnieva, že počas výkonu väzby je jeho zdravotná evidencia nesprávne vedená a takýto nesprávny postup možno považovať za zásah, resp. porušenie jeho základného práva, má zákonnú možnosť obrátiť sa na dozorového prokurátora a žiadať ho o zjednanie nápravy. Sťažovateľ teda má k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy.

Z uznesenia orgánov preventívnobezpečnostnej služby Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov č. k. ČVS: ÚVTOS a ÚVV DVS 08/2005-04 z 20. apríla 2005 a uznesenia Okresnej prokuratúry Trnava č. k. Pn 2206/05-19 z 18. mája 2005 nevyplýva, že sťažovateľ namietal nezákonný spôsob vedenia jeho zdravotnej dokumentácie, a sťažovateľ nepreukázal a ani netvrdí, že sa ohľadne spôsobu vedenia jeho zdravotnej dokumentácie obrátil na prokurátora a že tento nezjednal nápravu. Preto je jeho sťažnosť podľa zásady subsidiarity neprípustná.

Sťažovateľ v závere svojej sťažnosti taktiež žiada, aby ho ústavný súd prepustil z väzby a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie. O prepustení z väzby, priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a ďalších prostriedkoch nápravy rozhoduje ústavný súd len v nadväznosti na vyslovenie porušenia sťažovateľových práv. V danom prípade ústavný súd sťažnosť odmietal už v rámci predbežného prerokovania, čiže nevyslovil

porušenie sťažovateľových práv, a preto neprichádza do úvahy ani rozhodnutie o jeho prepustení z väzby a ďalších prostriedkoch nápravy vrátane priznania primeraného finančného zadosťučinenia.

Oneskorenosť a neprípustnosť sťažnosti nemožno v rámci konania pred ústavným súdom odstrániť. Preto ústavný súd nevyzýval sťažovateľa na odstránenie iných nedostatkov jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2006